

VETERANLARIN HAQQ SƏSİ DAVAM EDİR

ZAHİDDİN ABBASOV

**REAL HİSLƏRİ
İTİRMİŞ ERMƏNİLƏR**

Yaxşı yadımdadır, 2011-ci ilin sentyabr ayının sonu idi. Respublikanın Veteran Təşkilatı Azərbaycan Həmkarlar İttifaqı Konfederasiyasının böyük iclas zalında II Dünya Müharibəsi veteranlarının ümumrespublika toplantısı keçirilirdi. Toplantı Hitler faşizmini ittiham edən Nürnberq məhkəməsinin 65 illiyi münasibətilə “Nürnberq prosesi və Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münacişəsinə həsr olunmuş toplantının materiallarında və ATƏT-in Minsk qrupu həmsədr ölkələri prezidentlərinə göndərilmiş müraciətdə göstərilirdi ki, Nürnberq məhkəməsi faşizm cinayətlərinin bir daha təkrar edilməməsi üçün qəti qərarlar qəbul etmişdi. Qeyd edilirdi ki, tələyin hökmü ilə o zaman həmin məhkəmədə ittihamçı kimi iştirak edən ölkələrə sanki bu gün Dağlıq Qarabağ münacişəsinin həlli məsələsi tapşırılmışdır. Müraciətdə bu da göstərilirdi ki, bu münacişə deyil, əsl müharibədir. Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını işğal etmiş, Azərbaycana və azərbaycanlılara qarşı əsl faşist cinayətləri törətmişlər. Buna baxmayaraq, həmsədr ölkələr işğalçı ölkə ilə işğal olunmuş ölkəyə eyni gözlə baxırlar, bununla da əslində işğalçı ölkəyə kömək göstərirlər. Veteranlar müraciətlərində bu haqsızlığa, ədalətsizliyə tezliklə son qoyulmasını tələb edirdilər. Onlar adları çəkilən ölkələrin xarici işlər idarələrinə, ATƏT-in sədrinə, baş katibinə davamlı olaraq məktublar göndər-

mişlər. Bunlar MDB ölkələri veteranlar təşkilatlarının əlaqələndirmə şuralarında, Dünya Veteranlar Federasiyasının konfranslarında edilən çıxışlarda və verilən bəyanatlarda öz əksini tapmışdır.

Azərbaycan Respublikası Veteran Təşkilatların Beynəlxalq Əlaqələr və Xalqlar arasında dostluq daimi Komissiyasının sədri, istefada olan ədliyyə polkovnik-leytenantı Zahiddin Abbasovun bu günlərdə “Yeni poliqraf” MMC tərəfindən nəşr edilmiş “Real hissələri itirmiş ermənilər” adlı kitabı veteranların ucaltdığı haqq səsinin davamı kimi qiymətləndirilməlidir. Kitabın redaktoru Veteran Təşkilatının vətən müdafiəçilərinin xatirəsinin əbədiləşdirilməsi üzrə daimi Komissiyasının sədri, istefada olan silahlı qüvvələr polkovnik-leytenantı Telman Babayevdir.

Erməni işğalçılarının əsrlər boyu qonşularına, ümumiyyətlə insanlığa qarşı törətdikləri vəhşilikləri, fitnəkarlıqları əks etdirən əməlləri haqqında son zamanlar qələm dostlarımızın nəşr olunmuş qiymətli kitabları sırasına çıxmış on çap vərəqi həcmində olan bu kitab 14 bölmədən, 14 mövzu-məqalədən və ermənilərin xalqımızın başına gətirdikləri müsibətlərdən bəhs edən tarixi məlumatlardan, istifadə olunmuş ədəbiyyat siyahısından ibarətdir.

Müəllif erməni şovinistlərinin “böyük Ermənistan” yaratmaq haqqında əsrlər boyu davam edən sərsəm əməllərini, saxtakarlıqlarını ifşa etmək üçün külli miqdarda materiallara və faktlara, mətbuata və ədəbiyyata istinad edərək tarixi həqiqətlərə söykənən oxunaqlı və ibrət götürməli bir kitab yazmışdır.

Müəllif müasir gəncliyin vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə edilməsi işinə kömək göstərmək, onları dünyada baş verən hadisələrdən aqah etmək, ayıq-sayıq olmağa səsləmək üçün xeyirxah bir iş görmüşdür. Kitabın axırında milli müstəqillik və Qarabağ uğrunda döyüşlərdə qəhrəmanlıq göstərmiş Azərbaycanın 211 nəfər Milli Qəhrəmanının adlarını əbədiləşdirmək üçün verilmiş xatirə lövhəsi

də diqqəti cəlb edir.

Sadə, publisist dillə yazılmış bu kitabda hadisələr ardıcılıqla təsvir olunur. Dünyagörmüş bir hüquqşünasın-hərbçinin qələmindən çıxmış bu yığcam məqalələrdə istifadə olunmuş faktlar, sitatlar müəllifin öz şəxsi fikirləri ilə analitik tərzdə oxuculara təqdim olunur. Bir cəhəti də xüsusilə qeyd etmək istərdik. Müəllif düşmən haqqında danışarkən tarixi faktlara emosiyadan uzaq, təmkinlə, məntiqi ardıcılıqla yanaşmışdır. Bütün bunlar ermənilərin qəddarlığını, saxtakarlığını, yalanlarını sübuta yetirən ən tutarlı cavablardır.

Kitabın məzmununa gəlincə, qeyd etmək istərdik ki, müəllif erməni məsələsinə, erməni xarakterini açmaq üçün keçmiş üz tutur, əsl həqiqətləri tarixi faktların köməyi ilə oxuculara təqdim edir. Kitabın ilk məqaləsi belə adlanır: “Ermənilər kimdir? Onların Qarabağa olan iddialarının tarixi kökü”. “Böyük Ermənistan”mifinin yaranma dövrü” haqqında bölməsində müəllif yazır ki, qədim Atropatenanın və Albaniyanın ərazisi hesab edilən Qarabağda əhalinin 90 faizini azərbaycanlılar, 9 faizini albanlar və cəmi bir faizini müxtəlif türk etnoslarının nümayəndələri təşkil etmişlər. Bəs, onda ermənilərin Qarabağa olan iddiaları haradan qaynaqlanırlar? Ümumiyyətlə, ermənilər kimdirlər?

Tədqiqatçıların müəyyən etdiyinə görə ermənilər qədim Yunanıstanın və İtaliyanın ərazilərində köçəri tayfalar şəklində yaşamışlar, sonra isə Kiçik Asiyada məskunlaşmağa başlamışlar. (səh. 5) Bu mülahizəyə əlavə olaraq qeyd edək ki, XIX əsrin ortalarında Tiflisdə nəşr edilən “Qafqaz” qəzetində yazılmışdı ki, ermənilər Hindistandan köç etmiş qaraçılardır. Onlar Mesopotamiyaya, oradan da Yunanıstana, İtaliyaya və Kiçik Asiyaya axışmış, burada yaşayan aborigenlərlə ailə qurmuş, qaynayıb-qarışmışlar. Zahiddin Abbasov bu fikri təsdiq etmək üçün qeyd edir ki, görünür ermənilər öz köklərindən xəbərdardılar. Çünki bəzən onlar üstü örtülü olsa da, yunanlarla, farslarla və s. millətlərlə qohumluq əlaqələri-

nin olduğuna işarə edirlər.

Müəllif Azərbaycan alimi Elşad Əliliyin ermənilər barəsində dediyi bir fikrə münasibət bildirərək yazır ki, müasir ermənilər müxtəlif xalqlardan formalaşmış, xristian dininin erməni qriqoryan qolunu qəbul etmiş “konqlomerat”dırlar (yeni qarışıq), (səh.6).

“Ataları yunan, anaları digər millətlərdən olan bu törəmələr Yunanıstanda “barbarlar” adlandırılmışlar. Odur ki, bu barbarlar ata yurdları olmadığı üçün dünyanın hər tərəfinə səpələnmişlər. Müəllif daha sonra yazır ki, vəhşi davranışlarına görə Yunanıstan torpaqlarından qovulan ermənilər Kiçik Asiyaya doğru üz tutmuş, parfiyalılarla döyüşdə məğlub olmuş, sonralar onlara qoşulub eradan əvvəl, 91-ci ildə Qarabağa yürüş etmişlər... Atropatena dövləti qısa bir vaxtda Parfiya və Assuriya ordularını, eləcə də Tiqrının başçılıq etdiyi erməniləri məğlub etmişdir. Lakin aldığı zərbədən nəticə çıxarmayan ermənilər yerli dövlətlərə və xalqlara qarşı işğalçı əməllərindən əl çəkmir, Kiçik Asiyanın şərqində kiçik bir çarlıq yaradıb, onu “böyük Ermənistan” adlandırmışlar. Ancaq bu çarlıq uzun sürmədi, eramızdan əvvəl 69-cu ildə Roma imperiyası tərəfindən məğlub edildi. Sonrakı əsrlərdə ermənilər öz çarlıqlarını bərpa etməyə çalışsalar da, istəklərinə nail ola bilmədilər. Xəbislik, riyakarlıq, işğalçılıq niyyətləri onlar yerli xalqlar arasında yaşaya bilmədilər. Böyük xalqların-türklərin, farsların, bizansların, rusların himayəsinə sığındılar.

Çox qəribədir ki, ermənilərin bu xüsusiyətlərindən işğalçı dövlətlər, qara qüvvələr öz məqsədləri naminə istifadə etmiş, indi də istifadə edirlər. Kitabda bu haqda geniş bəhs edilir.

İkinci məqalə “Ermənilər I Dünya Müharibəsi illərində. Qondarma “erməni soyqırımı” adlanır. Tarixi hadisələri ardıcılıqla qələmə alan müəllif yazır ki, erməni millətçiləri 100 ildən artıq Rusiyanın himayəsində olduğu vaxtda qonşu xalqlara – azərbaycanlılara, gürcülərə, türklərə qarşı əsl

düşmənçilik siyasəti aparmışlar.

I Dünya Müharibəsi dövründə yaranmış vəziyyətdən istifadə edən ermənilər çar Rusiyasının işğalçılıq siyasətinə qoşularaq 150.000-dən çox könüllü dəstələr düzəldilər, 50 mindən çox rus tüfəngi ələ keçirdilər. 500 ildən artıq türk torpaqlarında əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq harınlaşmış bu haylar öz yurddaşlarına xəyanət etdilər. Onlar türk əsgərlərinin cəbhədə vuruşduqlarından istifadə edərək 1915-ci ildə Türkiyənin şərq hissəsində — Anadoluda 30.000-dən artıq dinc türk əhalisini qıraraq “Ararat” adlı bir dövlət yaradılar. Lakin bu quldur dəstəsi duruş gətirə bilmədi, məhv edildi. Osmanlı dövlətinin qərarı ilə 1915-ci il aprelin 24-də erməni partiyalarının 345 nəfər fəali həbs olundu. Onlar dövlətə qarşı xəyanət etmişdilər. Ermənilər bu hadisəni dünyaya car çəkib, “türklər bizi qıraraq soyqırımı törətdilər”,-deyə haray-həşir qopardılar.

Məqalədə sonra deyilir ki, Eçmiədzin kilsəsinin katalikosu V.Gevorq ABŞ prezidentinə teleqram göndərdi. Rusiya Xarici İşlər Nazirliyi dərhal Rusiyanın London, Vaşinqton, Paris şəhərlərindəki səfirliklərinə göndərdiyi teleqramlarda Böyük Britaniya, ABŞ, Fransa və İtaliya dövlətlərindən Osmanlı imperiyasında baş vermiş “erməni soyqırımı”nın tanınmasına nail olmağı tələb etdi. Beləliklə, törətdikləri vəhşilikləri tarixdə görülməmiş həyasızlıqla, türk xalqının adına çıxan erməni ideoloqları bax beləcə, qondarma “erməni soyqırımı” mifini yaratdılar.

Kitabda xüsusilə bir fakt diqqəti cəlb edir: “Qondarma “erməni soyqırımı” ilə bağlı 1981-ci ildə ABŞ prezidenti Ronald Reyqanın verdiyi göstəriş əsasında ABŞ tarixçiləri araşdırmalar aparırlar və bu nəticəyə gəlirlər ki, I Dünya Müharibəsi zamanı öldürülən türklərin sayı 2 milyondan çoxdur, ermənilərin sayı isə 300 mindən 600 min nəfərə qədər olub. O zaman dünya ictimaiyyətinə açıqlanmayan bu fakt bir daha göstərir ki, I Dünya Müharibəsi vaxtı əslində türklər ermənilər tərəfindən soyqırımına məruz

qalıblar. Guya o dövrdə 1,5 milyon erməninin soyqırımına məruz qalması isə onların xəstə təfəkkürünün məhsuludur.

İllər uzunluğunda ermənilərin qərb ölkələrindəki havadarları ilə birlikdə türklərə qarşı qurduqları informasiya müharibəsinin və siyasi maraqların nəticəsidir ki, Amerika tarixçilərinin bu araşdırmaları bu gündəki dünya ictimaiyyətinə açıqlanmamışdır. Müəllif əminliklə qeyd edir ki, dünya ölkələrinin arxivlərində erməni vəhşiliklərini ifşa edən faktlar və xarici müəlliflərin yazıları, qeydləri həddindən artıq çoxdur. Ermənilər qorxurlar ki, arxivlər açılarsa ifşa olunurlar.

Bu bölmənin məntiqi davamı olan “1918-1920-ci illərdə erməni vəhşiliyi. Azərbaycanlıların soyqırımı” adlı məqalədə həmin illərin siyasi hadisələrinə nəzər salınır, erməni şovinistlərinin Naxçıvanda, Zəngəzurda, İrəvanda, Bakıda, Qubada, Şamaxıda, Qarabağda, Lənkəranda törətdikləri milli qırğınlar haqqında söhbət açılır.

Müəllif 1905-1907 və eləcə də 1918-1920-ci illərdə 2 milyona yaxın azərbaycanlıların soyqırımına məruz qaldığını qeyd edir.

Şeytan xislətli erməni daşnaqları Sovet hakimiyyəti dövründə cildlərini dəyişərək, gizlin-gizlin öz məkirli əməllərini davam etdirirdilər. Torpaq iddiası bu dövrdə hissə-hissə Sovet hakimiyyətinin köməyi ilə Ermənistanə birləşdirilirdi. Dağlıq Qarabağın muxtar vilayət kimi Azərbaycanın tərkibində qalmasından məyus olan ermənilər elə 1921-ci ildə Zəngəzur, 1929-1931-ci illərdə Zəngilan və Ordubad rayonlarının bir neçə kəndini Moskvanın əli ilə Ermənistan ərazisinə qata bildilər. Bu dövrdə ərazimizin 27,4 min kvadrat kilometr sahəsini itirdik. 1918-1920-ci illərdə 114 min kvadrat kilometr ərazisi olan Azərbaycanın Sovet hakimiyyəti illərində ərazisi 86,6 min kvadrat kilometrə qədər azaldı.

Böyük Vətən Müharibəsi illərində faşistlərə casusluq edən daşnaqlar, Hitler Almaniyaşının məğlubiyətindən sonra yenə öz mənfur istəklərini

ortaya atıb, Türkiyənin şərq hissəsini, Dağlıq Qarabağı, onun ətrafındakı əraziləri, Naxçıvanın və Gürcüstanın Borçalı rayonunu Ermənistanə qatmaq istəyirdilər.

“Real hissələri itirmiş ermənilər” kitabında daha sonra oxuyuruq: “Azərbaycan torpaqları hesabına öz ərazilərini genişləndirmək imkanının olmadığını gören daşnaqlar yeni bir məkrli plana əl atdılar. Sovet dövlətində yüksək vəzifələrdən birini tutan A.Mikoyanın yürütdüyü hiyləgər siyasət nəticəsində xaricdən gələn erməniləri yerləşdirmək bəhanəsi ilə 23 dekabr 1947-ci ildə və 10 mart 1948-ci ildə SSRİ Nazirlər Kabineti “Kolxozçuları və digər azərbaycanlıları Ermənistan SSR-dən Azərbaycan SSR-in Kür-Araz düzənliyinə köçürülməsi barədə” xüsusi qərar qəbul edir. Bu qərara əsasən 1948-1953-cü illərdə Ermənistandan azərbaycanlıların xeyli hissəsi-150000 nəfər deportasiya olunur.

1988-ci və sonrakı illərdə Moskvadakı və xaricdəki havadarlarına arxayınlaşan ermənilər ölkədə anarxiyanın yaranmasına, silahlı toqquşmalara, 20 yanvar və Sumqayıt hadisələrinin törədilməsinə səbəb oldular, müharibə nəticəsində Azərbaycanın 7 rayonunu işğal edib, bir milyon azərbaycanlıyı öz yurdundan didərgin saldılar, dəhşətli Xocalı Soyqırımını törətdilər.

O qanlı hadisələrdən 25 ildən çox keçir. Dünya bu haqsızlığı, ədalətsizliyi görə-görə susur.

Lakin ermənilər yaxşı bilməlidirlər ki, Azərbaycan Qara Yanvar günlərindəki Azərbaycan deyil. Ulu öndərimiz Heydər Əliyevin yaratdığı və Prezident İlham Əliyevin inkişaf etdirdiyi Müstəqil Azərbaycan indi çox güclü bir dövlətdir. Müzəffər ordumuz vardır. Xalqımız öz Prezidentinin arxasında alınmaz qala kimi durur. Ermənilər bunu görüb, nəticə çıxarmalıdır. Onlar tarix qarşısında, haqq məhkəməsi qarşısında Hitler faşistləri kimi cavab verməli olacaqlar.

Sabir GƏNCƏLİ,
tarix elmləri doktoru.